

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**Міжнародна науково-практична конференція
«Виклики та перспективи сучасної науки: теорія, практика, інновації»**

23-24 квітня 2026 року

Біла Церква
2026

Береговенко Н.С. Англійські параметричні прикметники: когнітивні моделі формування словосполучень.....	186
Велика К.І. Спеціалізований переклад у сучасній лінгвістиці: особливості та функції.....	190
Чернищук Ю.І. Phonetic variability of british and american english in teaching and translation aspects.....	193
Беленок Ю.М., Борисова Н. В. Формування soft skills засобами навчання англійської мови в старшій школі.....	197
Вінтонів-Бахарєва С.З. Заболотна Т.В. Використання медіатекстів для розвитку критичного мислення на уроках англійської мови.....	201
Боньковський О.А., Деякі аспекти особливостей перекладу кількісних та якісних прикметників з німецької мови на українську (на матеріалі аграрної та наукової термінології).....	205
Михайленко О. Source- and target-oriented models in specialised translation.....	208
Римар Н. Ю. Українська література в умовах війни: тематично-жанрові особливості.....	211
Костусяк Н.М. Відантропонімі деривати в українському політичному медіа дискурсі.....	215
Костусяк Д.М., Громик Ю.В. Волюнтативно марковані висловлення в говірках волинського полісся.....	219
Демидюк О.О., Котусяк Н.М. Заголовкові висловлення волинських медіа: модальні вияви та комунікативно-прагматичні стратегії	224
Злотко О.М. Котусяк Н.М. Модальні стилістеми у волинській поезії періоду великої війни.....	229
Біліченко А.М. Методичні аспекти навчання перекладу в системі професійної підготовки фахівців аграрного профілю.....	233
Кириленко М.О. Вербалізація концепту «morality» у творі Роальда Даля «Чарлі і шоколадна фабрика».....	238
Борисова Н.В. Розвиток контролю знань з використанням ші-платформ на заняттях з англійської мови.....	241
Яценко Г.В. Формування навичок аудіювання китайської мови через короткі відео.....	246
Секція 4 Перспективи розвитку психологічної науки: питання теорії і практики	
Шевченко А. М. Професійне зростання в умовах змін: психологія викликів, можливостей та інновацій.....	249
Попок К., Шевченко А.М. Роль невербальної комунікації у формуванні довіри.....	253
Шосталь Є., Шевченко А.М. Емоційний інтелект лідерів у гібридних командах: психологічні механізми та практичні рекомендації.....	257
Хомчук О.П. Позитивна психотерапія у роботі з кризовими станами.....	259
Рижук В.В., Хомчук О.П. Організаційна культура як інструмент забезпечення психічного здоров'я персоналу організації.....	262
Алексєєва О. І., Значення військової психології у формуванні професійних компетентностей організаційних психологів.....	266
Пархоменко А.Є., Алексєєва О. І., Психологічні особливості балансу «робота-життя» в умовах віддаленої роботи.....	270
Трофіменко В.О. Психологічні аспекти технічної майстерності спортсменів.....	273
Дуднік О.К. Значення спортивної діяльності у розвитку особистості.....	275
Коваленко А.Ю. Емоційна та вольова регуляція діяльності спортсменів.....	277
Волотовська Н.В., Скуловатова О.В. Роль письмових практик як інструмента психологічної стійкості сучасних освітян.....	280
Алексєєва О.І., Дорошенко І.В. Інтеграція методів клінічної психології у практику організаційної психодіагностики.....	283

1. Baker, M. & Saldanha, G. (Eds.). Routledge Encyclopedia of Translation Studies. London, 2019. 900 p.
2. Byrne, J. Scientific and Technical Translation Explained: A Nuts and Bolts Guide for Beginners. Routledge, 2012. 246 p.
3. Byrne, J. Technical Translation: Usability Strategies for Translating Technical Documentation. Springer, 2006. 295 p.
4. Scarpa, F. Research and Professional Practice in Specialised Translation. Palgrave–Macmillan, 2020. 419 p.

УДК 821.161.2

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА В УМОВАХ ВІЙНИ: ТЕМАТИЧНО-ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ

Римар Н. Ю.

*канд. філол. наук, доцент кафедри філології,
педагогіки та методики викладання,*

Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Україна

Анотація. У статті проаналізовано тематично-жанрові особливості сучасної української воєнної літератури, зокрема розширення проблематики та трансформацію жанрової системи. Особливу увагу приділено поєднанню художнього й документального начал, а також відображенню індивідуального і колективного досвіду війни через психологічну глибину текстів. Обґрунтовано значення воєнної прози як важливого чинника формування національної пам'яті та осмислення історичної реальності.

Ключові слова: українська література, війна, тематика, жанри, проза.

Українська література періоду війни постає не лише відгуком на драматичні події сучасності, а й простором глибокої екзистенційної рефлексії над темами травми, втрати, дому, пам'яті та перспектив майбутнього. Вона демонструє активне розширення жанрового діапазону – від оперативної поезії до романів-хронік, есеїстики, щоденникових записів, драматургії та дитячої літератури. Водночас простежуємо тенденція до жанрової гібридизації,

посилення документального компонента, фрагментарності наративу та пошуку нових художніх форм, здатних адекватно репрезентувати воєнний досвід.

У цьому контексті аналіз тематично-жанрового репертуару й творчих стратегій української літератури воєнного часу набуває особливої ваги для осмислення сучасного літературного процесу, механізмів функціонування культурної пам'яті та формування нової національної наративності. Актуальність дослідження зумовлена масштабними суспільними трансформаціями, спричиненими російсько-українською війною, а також інтенсивною реакцією літературного середовища на ці виклики. Сучасна українська воєнна література формується безпосередньо в ході історичного процесу, що потребує її системного й ґрунтовного наукового аналізу.

Українська література воєнного часу репрезентує багатовекторне осмислення досвіду війни, охоплюючи як безпосередні бойові дії, так і явища окупації, полону, евакуації, вимушеної міграції, волонтерської діяльності та трансформації повсякденного життя. Війна в цих текстах постає не лише як форма збройного протистояння, а як всеохопний соціокультурний феномен, що докорінно змінює як індивідуальну свідомість, так і суспільні структури [3].

Поряд із фронтовою проблематикою актуалізуються теми еволюції колективної свідомості, деколонізації мислення та становлення нових ціннісних орієнтирів. Серед домінантних мотивів виокремлюються війна як індивідуальна травма (зокрема, через категорії втрати та пам'яті), питання національної ідентичності, опозиція «фронт – тил», а також імператив фіксації та свідчення пережитого досвіду. Війна осмислюється як чинник загострення межових психоемоційних станів (страху, відчаю, екзистенційної кризи). Водночас актуалізуються прояви стійкості, солідарності та особистісного зростання. Особливої ваги набувають проблеми травматичного та посттравматичного досвіду, а також процеси самопереосмислення в умовах нової реальності.

Жанрову структуру сучасної української воєнної літератури характеризує значна варіативність, що є однією з її ключових ознак. Поряд із класичними формами (романом, повістю та новелою) інтенсивного розвитку набувають

щоденникові записи, есеїстика, репортажистика, мемуаристика та документально-художні тексти. Вплив війни зумовив формування гібридних жанрових моделей, у межах яких інтегруються елементи художнього письма, публіцистики та особистісного свідчення. Така синтетичність жанрів забезпечує можливість комплексного осмислення воєнної реальності – від безпосереднього досвіду фронту до глибоких психологічних і світоглядних трансформацій особистості. Важливе місце в цьому контексті посідає документально-художня проза, що поєднує в собі риси репортажу, щоденникового письма та художньої оповіді, забезпечуючи автентичність і водночас естетичну репрезентацію воєнного досвіду.

Сучасна українська художня література періоду війни розвивається в умовах безпосередньої історичної динаміки, що зумовлює необхідність її комплексного наукового аналізу. Насамперед спостерігаємо істотне розширення тематичного спектра: у центрі уваги опиняються фронтовий досвід, вимушене переміщення, втрата дому, феномен колективної травми, а також процеси переосмислення національної ідентичності та історичної пам'яті. Крім того, відбуваються помітні трансформації жанрової системи: зростає значущість документально-художніх форм, щоденникового письма, есеїстики, а також різноманітних гібридних жанрових утворень, у яких поєднані елементи художнього й документального дискурсів. Водночас особливої актуальності набуває проблема етичних меж репрезентації війни, зокрема співвідношення між авторським вимислом і фактичністю свідчення. Вивчення української воєнної літератури має вагомe культурно-історичне значення, адже саме художні тексти виконують функцію фіксації та осмислення колективного досвіду, сприяють формуванню національної пам'яті, суспільній консолідації та інтеграції українського досвіду в глобальний культурний контекст [1].

Воєнна проза становить окремий сегмент художньої літератури, що формується в умовах збройного протистояння та спрямований на осмислення як індивідуального, так і колективного досвіду війни. Вона

репрезентує не лише зовнішній перебіг подій (бойові дії, втрати, руйнування), а й глибинні внутрішні зміни особистості в ситуації екзистенційного випробування. У таких текстах поєднуються мотиви трагізму, самопожертви, буденного героїзму, а також виразна документальна достовірність відтвореної реальності. Нерідко ця проза базується на безпосередньо пережитому досвіді авторів, що зумовлює її емоційну насиченість і високий рівень автентичності [2].

Сучасна українська воєнна проза акцентує увагу на процесах становлення суб'єктності та утвердження національної й особистісної ідентичності. Вона фіксує момент історичного самовизначення як окремої людини, так і суспільства загалом. Через художній дискурс відбувається переоцінка ціннісних орієнтацій, трансформація моральних засад, осмислення категорій дому, свободи, гідності та відповідальності. Важливу роль відіграє психологічний вимір: автори зосереджують увагу на внутрішніх станах персонажів, їхніх страхах, сумнівах, почутті провини, травматичному досвіді, водночас підкреслюючи здатність до витривалості, солідарності та внутрішнього зростання.

Однією з визначальних рис сучасної української воєнної прози є її документальність і щирість викладу. Значна частина текстів створена безпосередніми учасниками подій: військовими, добровольцями, медиками, волонтерами, журналістами. Йдеться про щоденники, мемуари, фронтові записи, у яких органічно поєднані художність і фактографічність. Це забезпечує ефект безпосередньої присутності та підсилює довіру до зображеного. Навіть у художніх творах часто простежується опора на реальні події та свідчення, що надає їм додаткової переконливості.

Отже, сучасна українська воєнна проза постає як динамічне й багатовимірне явище, сформоване безпосередньо в контексті історичних подій і відображає глибинні трансформації як індивідуальної свідомості, так і суспільства загалом. Вона поєднує художню репрезентацію з документальною достовірністю, що забезпечує її особливу переконливість й

емоційну силу. Розширення тематичного спектра, жанрова гнучкість та інтенсивна увага до психологічного виміру дають змогу художній літературі всебічно осмислювати досвід війни – від безпосереднього переживання бойових дій до рефлексії над питаннями ідентичності, пам'яті та цінностей. Водночас воєнна проза виконує важливу культурну функцію: вона фіксує колективний досвід, сприяє формуванню національної пам'яті та постає засобом суспільної консолідації.

Список використаних джерел:

1. Авксентьева Г. А. Українська література під час війни: нові голоси та теми. *Вісник науки та освіти*. 2025. № 4 (34). С. 201–218.
2. Герасименко Н. Сучасна воєнна проза: жанрово-стильова типологія. *Слово і Час*. 2023. № 3 (729). С. 35–49. <https://doi.org/10.33608/0236-1477.2023.03.35-49>
3. Качак Т. Б., Близнюк Т. О. Війна в сучасній українській літературі для дітей та юнацтва. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2024. Вип. 2 (209). С. 151–157. <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-209-23>

УДК 81'373:81'42:[316.77:070

ВІДАНТРОПОНІМНІ ДЕРИВАТИ

В УКРАЇНСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ МЕДІАДИСКУРСІ

Костусяк Н. М.

д.філол.н., професор, завідувач кафедри української мови та лінгводидактики

Волинський національний університет імені Лесі Українки

м. Луцьк, Україна

Анотація. У статті схарактеризовано похідні лексеми з формантами *-гейт* та *-шоу*, засвідчені в українському політичному медіадискурсі, зокрема в публікаціях про корупційні правопорушення. З'ясовано, що відантропонімі деривати виконують оцінну роль,